

Virginija Juškienė, žurnalistė, buvusi Zitos bendradarbė

„Imk tokį kolektyvą kaip Kupiškio redakcijos, į negyvenamą salą gali važiuoti ir laikraštį ne tik į geriausių penketuką įsprausi, bet ir į trejetuką“, – rašė 1991 metais išleistoje apybraižų knygoje „Laukčiau dygstančių rugių“ buvęs redaktorius Antanas Salys.

Zita į laikraštį atėjo 1984 metų vasarą. Iki tol rašinėdavo kaip neetatinė korespondentė. Profesionalai, seni spaudos vilkai naujokės negailėjo. Pasišaipydavo. Ypač aštrialiežuvis Urbonas. Judviejų su Zita dvikovo būdavo smagiausios, visiems būrin suėjus. Laikraščiams tada rūpėjo ne vien kriminalinės istorijos, bet ir literatų kūryba, ir kultūros gyvenimas. Zita čia jautėsi tarp savų. Ir jeigu ne laikraščio leidybos grafikas, teminiai planai, ataskaitos, rašinių aptarimai – būtų ne darbas, o svajonė. Kolegų dienoraščiuose Zita išliko veiksmo ir emocijos žmogum. Beje, kažin kodėl visi tarėsi privalantys ją auklėti, drausminti, tiesiog laikyti laikraščio redakcijos vaiku. Atrodo, kad šito jai ir reikėjo...

Paskui geranoriškumo ir žurnalistinės brolijos atmosfera išblėso. Pasikeitė vadai, keitėsi žmonės ir laikas. Atėjo Atgimimas, Sąjūdis. Zita irgi visur puolė – važiavo į Baltijos kelią, budėti prie Parlamento ir tą sausio 13-ąją. Laikas tarsi paspartėjo. Persilaužimo momentas buvo jaučiamas ir spaudoje, kolegos pradėjo dairytis į kitus leidinius. Zita sakydavo: „Aš iš šito laikraščio išeisiu paskutinioji.“

Lemtingą sausio 6-ąją atėjo prastai nusiteikusi – ausis peršti. Naujųjų išvakarėse sumanėm atsinaujinti – prasidūrėm ausis auskariukams. Žinoma, Zita buvo sumanymo iniciatorė. O va reikia rašyti, važiuoti kaiman. Zitai smagiai palinkėjau: „Jeigu kur geriau atrasi, pasilik.“

Po keliolikos minučių greitoji ją jau vežė ligoninėn... Vėlyvą vakarą, atvažiavus iš Vilniaus Zitos vyriausiai seseriai Bronei, patylomis visi meldėmės: „Kad tik išgyventų.“ Prieš vidurnaktį mašina su Zitos gyvybę palaikančiais aparatais pasuko Vilniun. Šalveno, buvo skaidri naktis. Jos širdis dar plakė 10 dienų. Sąmonė buvo sugrįžusi tik trumpam, paskutinį vakarą.

Stičkalnyje, prie pat Kupiškio, tebestovi mažas medinis namelis – Zitos tėviškė dar gyva. Mama – aštuntoj dešimty. Andrius jau dešimtokas – jos ramstis. Iš Vilniaus, iš Pedagoginio universiteto, retkarčiais sugrįžta antrakursė Jurga.

Vaikštom po Kupiškį, dirbam, gyvenam. ta pati žurnalistų brolija, tik jau išsklidusi po skirtingus laikraščius. Ir vis dar būna – ties gatvės posūkiu staiga nudiegia: ar ne Zita ateina? Jos paltas, jos kepurė. Kavinukėj kur – panaši povyza, profilis ar balsas. „Jūs norit sužinoti mirties paslaptį. bet kaip jūs ją rasit, jei ne gyvenimo širdy ieškosit? Nes gyvenimas ir mirtis vieningi, kaip vieningos upės ir jūra.“ (Kalilis Džibranas „Pranašas“)

Kupiškis, 1996 m. spalio